

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobkyně: **X X**, narozena dne x. x. xxxx, státní příslušnost Ukrajina, toho času v X, X, X proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2017, čj. OAM-43/LE-BE01-BE04-2017,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), která došla zdejšímu soudu dne 3. 5. 2017, domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, jímž žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 314/2015 Sb. (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně nebyla v zemi původu politicky činná a že nesdělila nic, z čeho by vyplývalo, že jakýmkoliv způsobem uplatňovala svá politická práva a svobody [§ 12 písm. a) zákona o azylu]. Žalovaný dále uvedl, že po provedeném řízení nedospěl k závěru, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ohledně obav žalobkyně z možných existenčních problémů po nuceném návratu na Ukrajinu, kdy se žalobkyně obává, že by nebyla schopná splácet dluhy svého bývalého přítele, žalovaný uvedl, že ekonomická nouze v zemi původu nečiní z dané osoby

uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu, i když by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické skupině. Nic takového však v případě žalobkyně zjištěno nebylo. Dále žalovaný uvedl, že legalizaci pobytu, které se žalobkyně svými tvrzeními evidentně domáhá, nelze rozhodně považovat za azylově relevantní důvod. K azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu žalovaný sdělil, že z žádných jemu dostupných informací nevyplývá, že by v České republice byl udělen azyl některému z rodinných příslušníků žalobkyně. Dále žalovaný uvedl, že v průběhu řízení nezjistil žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu vycházel žalovaný z výpovědi žalobkyně a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Žalovaný dospěl k závěru, že nejsou dány zákonné důvody pro doplňkovou ochranu, neboť žádnou skutečnost, kterou žalobkyně ve správním řízení uvedla, nebo která vyplynula ze zpráv o zemi původu, nelze charakterizovat jako vážnou újmu a podřadit ji pod některý z případů uvedených v § 14a odst. 2 zákona o azylu. K doplňkové ochraně za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu žalovaný uvedl, že z žádných jemu dostupných informací nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobkyně.

Obsah žaloby, vyjádření k žalobě

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byl porušen § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 až 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a dále § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu.

Dále žalobkyně uvedla, že se obává svého návratu na Ukrajinu vzhledem ke skutečnosti, že má dluhy a hrozí jí vážná újma.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je obava z možných existenčních problémů žalobkyně, jelikož se domnívá, že by nebyla schopná po návratu na Ukrajinu splácet dluhy jejího bývalého přítele. Vztah žalobkyně s bývalým přítelem a jeho dluhy u bank na Ukrajině, u nichž je žalobkyně podle svého tvrzení spoluručitelkou, rozhodně není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Dalším důvodem je snaha žalobkyně o legalizaci svého pobytu poté, co byla v České republice již podruhé zadržena policií z důvodu nelegálního pobytu a výkonu nelegální práce a byla umístěna do zařízení pro zajištění cizinců za účelem jejího vyhoštění. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobkyně ve správním řízení neuváděla skutečnosti, na základě kterých by jí mohla být určitá forma mezinárodní ochrany udělena. Žalovaný setrval na přesvědčení o správnosti svého rozhodnutí a na tom, že po zhodnocení tvrzení žalobkyně o okolnostech jejího pobytu ve vlasti před odchodem z ní a po zhodnocení zpráv o zemi jejího původu jí v případě návratu

na Ukrajinu nehrozí přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy a rovněž nebyl žalovaným shledán odůvodněný strach z pronásledování.

V replice žalobkyně uvedla, že jí kvůli dluhům hrozí v případě návratu na Ukrajinu pronásledování. Žalobkyně se obává o svůj život i život své matky a dcery, které na Ukrajině pobývají. Žalobkyně uvedla, že její rodině bylo písemně vyhrožováno a požadováno zaplacení dluhů. Žalobkyně si je vědoma, že v případě, že původcem hrozící vážné újmy nebo pronásledování jsou soukromé osoby, je třeba se nejprve obrátit s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu. Na Ukrajině je však systém ochrany nefunkční a s vysokou mírou korupce. Žalobkyně k tomuto ocitovala pasáž ze zprávy od The Norwegian Country of Origin Information Centre z července 2015 a dále poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008 – 57 a na rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci HLR proti Francii ze dne 29. 4. 1997. Žalobkyně dále uvedla, že vícekrát uváděla, že jí v případě návratu hrozí vážná újma ze strany soukromých osob napojených na mafii, přičemž státní aparát jí adekvátní ochranu nemůže poskytnout.

Soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, jelikož žalovaný vyjádřil s tímto postupem souhlas a žalobkyně ve stanovené lhůtě nevyjádřila nesouhlas.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.

Ze správního spisu soud zjistil, že Policie České republiky prováděla dne 2. 3. 2017 v Kladně pobytovou kontrolu se zaměřením na dodržování pobytového režimu cizinců. Žalobkyně při této kontrole předložila rumunský občanský průkaz vystavený na jméno X X. Po zjištění policie, že tento doklad vykazuje znaky nepravosti, předložila žalobkyně její platný cestovní pas. Bylo zjištěno, že žalobkyně se na území České republiky nachází neoprávněně, neboť platnost posledního platného víza vypršela dne 9. 10. 2015. Dále bylo policií zjištěno, že žalobkyni bylo již dne 1. 6. 2015 uděleno správní vyhoštění, které nerespektovala. S žalobkyní bylo na základě uvedeného zahájeno řízení o správním vyhoštění. Následně byla žalobkyně zajištěna. Dne 7. 3. 2017 žalobkyně podala v X žádost o mezinárodní ochranu, v důsledku čehož byla přezajištěna v režimu zákona o azylu. Dne 10. 3. 2017 poskytla žalobkyně žalovanému na jeho výzvu údaje k žádosti o mezinárodní ochranu podle § 10 odst. 2 zákona o azylu. Jako důvod své žádosti žalobkyně uvedla, že má obavu o svou budoucnost a také o budoucnost své matky a své dcery, protože by kvůli dluhům svého bývalého přítele musela prodat svůj dům na Ukrajině, ve kterém její matka a její dcera žijí. Bývalý přítel žalobkyně si vzal tři úvěry, za které ona ručila. Poté zmizel, už se neozval a věřitelé vymáhají dluhy po žalobkyni. Dokud je žalobkyně v České republice, má možnost vydělat nějaké peníze, pomocí kterých by mohla dlužnou částku splácet. Jako další důvod žalobkyně uvedla, že Česká republika je krásná země, člověk tu má životní jistoty, může pracovat a práce je tu dost. Je tu i dobrá zdravotní péče. Žalobkyně naposledy na Ukrajině pobývala v Čerkaské oblasti. Do České republiky přijela v lednu 2015

autobusem. Žalobkyně se domluví ukrajinsky a česky, je pravoslavného vyznání a bez politického přesvědčení. Ke svému zdravotnímu stavu uvedla, že trpí astmatem, další zdravotní problémy nemá. Je svobodná a má dceru. Dle protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 23. 3. 2017 si žalobkyně zařídila falešný rumunský občanský průkaz na jméno X X. Žalobkyně na Ukrajině vlastní dům, ve kterém by mohla nějakou dobu žít, ale banky vyhrožují, že dům prodají. Důvodem odjezdu žalobkyně z Ukrajiny byla cesta za výdělkem kvůli dluhům. Z tamních příjmů by je totiž nedokázala splatit. Žalobkyně dluhy splácí od roku 2013. Ukrajinu naposledy opustila v říjnu 2014, kdy odjela na pracovní vízum pracovat do Polska. Žalobkyně z území České republiky neodcestovala, protože by si již kvůli záznamu o vyhoštění další vízum vyřídit nemohla. Dalším důvodem jejího nevycestování bylo, že by ji Ukrajinci nepustili přes hranice, protože dluží třem bankám a ty mohly požádat o zákaz jejího odjezdu. Žalobkyně by se byla ochotna na Ukrajinu vrátit v případě, že by tam byla možnost normálního výděлку, protože nyní tam jsou výdaje vyšší než příjmy.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochrany po návratu do vlasti a po návratu do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí z června 2016 a o možnosti podat stížnost proti postupu příslušníků policejních orgánů či jiných orgánů státní moci z července 2016, informaci Odboru azylové a migrační politiky (OAMP) Ministerstva vnitra České republiky o politické a bezpečnostní situaci, vojenské službě a vnitřně přesídlených osobách na Ukrajině z listopadu 2016, informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) týkající se posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině z října 2015, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině z ledna 2017, výroční zprávu Human Rights Watch o situaci na Ukrajině z ledna 2017, zprávu Freedom House – Svoboda ve světě 2016 – Ukrajina z dubna 2016, výroční zprávu Amnesty International o situaci na Ukrajině z března 2017, zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv na Ukrajině z března 2017, informaci Ministerstva vnitra Velké Británie s názvem Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk z března 2016, závazná stanoviska k možnosti vycestování žalobkyně ze dnů 18. 3. 2015 a 3. 3. 2017 a dále samotnou žádost o udělení mezinárodní ochrany, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochrany a protokol o pohovoru. Dne 4. 4. 2017 proběhlo seznámení žalobkyně s těmito podklady. V rámci něj žalobkyně uvedla, že pokud jí bude mezinárodní ochrana udělena, nebudou s ní už žádné problémy, sama si najde práci.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávané případy dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika

obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě soud uvádí:

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Žalobkyně ve správním řízení jako důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu tvrdila, že je po ní jako po ručitelce jejího bývalého přítele požadováno splatit bankovní úvěry a vzhledem k tomu, že nemá dost peněz na jejich splacení, hrozí, že přijde v exekuci o dům, čímž se ocitnou v nebezpečí její dcera a matka, které v domě žijí.

Obecné tvrzení žalobkyně, že v řízení byl porušen § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 až 4, a § 68 odst. 3 správního řádu, doprovázené parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. Dle ustálené

judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylicit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Na tomto právní názoru setrval rozšířený senát NSS i v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008 – 78, v němž s odkazem na své předchozí, výše citované usnesení potvrdil, že náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.

Těmto požadavkům ovšem tvrzení žalobkyně nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobkyně uvedla konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž svá tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá. Není na soudu, aby nahrazoval procesní aktivitu žalobkyně a dohledával ve správním spisu konkrétní nezákonnosti (viz rozsudek NSS čj. 4 As 3/2008 – 78, bod 31). Postup, jímž by soud na místo žalobkyně utvářel konkrétní obsah žalobního bodu, byť na základě obsahu správního spisu, by byl porušením nestrannosti soudu a principu rovnosti účastníků soudního řízení správního (§ 36 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobkyně v podání ze dne 8. 6. 2017 označeném jako „replika k vyjádření žalovaného“ zmínila, že jí bylo písemně vyhrožováno a požadováno po ní zaplacení dluhů, a k tomu doplnila, že již vícekrát uváděla, že v případě návratu jí hrozí vážná újma ze strany soukromých osob napojených na mafii. K tomuto soud uvádí, že obsahem jediného žalobního bodu uplatněného v žalobě je, že se žalobkyně obává svého návratu na Ukrajinu, protože má dluhy (k tomu viz níže). Soud tvrzení uvedená v replice nepovažuje za rozvedení žalobního bodu uvedeného v žalobě, protože žalobkyně v žalobě nic o vydírání a soukromých osobách napojených na mafii netvrdí, pročez tato tvrzení uvedená v replice považuje soud za nové žalobní body. Dle § 71 odst. 2 s. ř. s. věty druhé s. ř. s. lze žalobu

rozšířit o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby. Lhůta pro podání žaloby činí dle § 32 odst. 1 zákona o azylu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Ze správního spisu plyne, že žalobkyni bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 18. 4. 2017. Repliku žalobkyně předala k přepravě dne 8. 6. 2017. Z uvedeného je zřejmé, že v době podání repliky již žalobkyně nemohla svou žalobu o nové žalobní body rozšířit. Soud proto k novým žalobním bodům obsaženým v replice nepřihlédl.

Přestože soud k uvedeným tvrzením žalobkyně nepřihlédl jako k řádně a včas uplatněnému žalobnímu bodu, zpochybňuje tvrzení žalobkyně o tom, že vícekrát uváděla, že ji v případě návratu hrozí vážná újma ze strany soukromých osob napojených na mafii. Žalobkyně nic o soukromých osobách napojených na mafii v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v průběhu správního řízení neuváděla. Hovořila pouze o dlužích vůči bankám, nezmínila se o tom, že by v souvislosti s vymáháním dluhů čelila jakémukoliv protiprávnímu nátlaku, výhrůžkám apod. Tvrzení uplatněné v replice lze tedy vyhodnotit jako zcela nový důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

K podmínkám, za nichž lze v soudním řízení uplatnit zcela nový důvod pro udělení mezinárodní ochrany, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, čj. 10 Azs 194/2015 – 32. Dovodil, že je povinností žadatele o mezinárodní ochranu vylicít veškeré skutečnosti relevantní z pohledu mezinárodní ochrany již ve správním řízení. Neuvede-li žadatel o mezinárodní ochranu všechny relevantní skutečnosti již v řízení před správním orgánem, neumožní mu kvalifikovaně posoudit podanou žádost a musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí. Ani povinnost dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice (tedy podrobit rozhodnutí žalovaného soudnímu přezkumu s účinky *ex nunc* – ke dni rozhodování soudu) nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztržštění vylicení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že skutečnosti, které žadatel o mezinárodní ochranu bezdůvodně neuvedl již ve správním řízení, nelze uplatnit v žalobě proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Tyto závěry byly následně korigovány Ústavním soudem v nálezu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16. Podle názoru Ústavního soudu musí být žalobci umožněno uplatnit v soudním řízení nový důvod žádosti o mezinárodní ochranu, jestliže jde o skutečnost, kterou žalobce nemohl bez vlastní viny uvést již ve správním řízení, nebo jestliže se ve správním řízení vyskytla okolnost, která ospravedlňuje, že žalobce neuvedl danou skutečnost již ve správním řízení (např. při osobním pohovoru nebyl žalobce na tuto skutečnost dotazován; osobní pohovor nebyl proveden, žalobce nemusel pochopit relevanci dané skutečnosti pro řízení o mezinárodní ochraně; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru; pohlaví tazatele nebo tlumočníka mohlo být pro žalobce zábranou). Je třeba vzít v úvahu, že žadatelé o mezinárodní ochranu patří mezi zvláště zranitelné osoby, které se mohou na území České republiky ocitnout ve zcela jiném kulturním prostředí, po měsících nebezpečné cesty, mohou být dezorientovaní a mohou mít skutečně odůvodněný strach z návratu do země původu. Je tedy třeba vždy nutno zohlednit povahu nových skutečností a situaci konkrétního žadatele.

V dané věci se nepochybně nejedná o skutečnost, kterou by žalobkyně nemohla uplatnit bez vlastní viny již ve správním řízení, ani se v předcházejícím správním řízení nevyskytla okolnost, která by ospravedlňovala, že žalobkyně neuvedla danou skutečnost již v jeho průběhu. Ze správního spisu plyne, že žalobkyně byla během pohovoru náležitě dotazována na všechny důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany (důvody vedoucí žalobkyni k opuštění země původu, příčiny obav z návratu, původ dluhů a průběh jejich splácení), které zcela srozumitelně uvedla. Pohovor byl veden na žádost žalobkyně v českém jazyce, přičemž není na překážku, že byl proveden zaměstnancem žalovaného opačného pohlaví, než je žalobkyně, neboť problémy s úhradou dluhů nejsou nikterak intimním tématem. S ohledem na okolnosti přicestování žalobkyně i průběh pohovoru se nelze domnívat a žalobkyně takovou skutečnost ani netvrdí, že by jí ve sdělení úplných důvodů bránilo trauma, stud či jiné zábrany. Důvodem pro neuvedení daného důvodu již v řízení před správním orgánem nemohou být ani kulturní odlišnosti, neboť žalobkyně pochází z prostředí, které není zásadně odlišné od kulturního prostředí v České republice. Je tedy zřejmé, že žalobkyně bez zjevného důvodu neuplatnila výše uvedené skutečnosti relevantní pro udělení mezinárodní ochrany již ve správním řízení, žalobkyni v tom objektivně ani subjektivně nic nebránilo. Soud se proto nemůže věcně zabývat tímto nově uvedeným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

Soud s ohledem na shora uvedené konstatuje, že požadavku na včasnost uplatnění žalobních bodů dostalo pouze tvrzení žalobkyně uvedené v žalobě, že má na Ukrajině dluhy a v případě návratu jí hrozí újma. Soud k této žalobní námitce uvádí následující. Z tvrzení žalobkyně uvedených v řízení před žalovaným vyplývá, že žalobkyně by v případě návratu na Ukrajinu čelila krokům ze strany věřitelských bank, které by po ní požadovaly splacení dluhů, které je žalobkyně povinna uhradit jakožto ručitel za jejího bývalého přítele. Soud nepopírá, že žalobkyně může ve snaze těchto věřitelů vymoci své pohledávky pociťovat obavu, že v případě neschopnosti dluhy splatit přijde v důsledku exekuce o svůj dům, avšak tyto obavy nejsou z pohledu institutu mezinárodní ochrany relevantní. Kroky věřitelů, kteří usilují o zaplacení svých pohledávek cestou práva, nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Z tvrzení žalobkyně během správního řízení ani z podkladových zpráv a ani z žalobních tvrzení žalobkyně přitom nevyplývá, že by vymáhání těchto pohledávek mělo probíhat nestandardním způsobem, že by jí mělo být vyhrožováno či že by na Ukrajině byli věřitelé pronásledovanou sociální skupinou ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně tedy nesplňuje podmínky pro přiznání azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany. Nejde ani o mimořádnou okolnost, která by představovala důvod hodný zvláštního zřetele a opodstatňovala přiznání tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Povinnost splatit dluhy, resp. ztrátu majetku v případě nesplacení dluhů, k níž dojde uplatněním zákonem upravených procesních prostředků, nelze považovat ani za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, žalobkyně tedy nesplňuje ani podmínky pro přiznání doplňkové ochrany.

Soud dodává, že žalobkyně se nemůže vzdát odpovědnosti za své dobrovolné rozhodnutí převzít ručení za úvěry svého bývalého přítele tím, že bude požadovat ochranu ze strany jiných států. Soud si je vědom skutečnosti, že žalobkyně bude na Ukrajině

vzhledem k tamějším méně příznivým výdělkovým poměrům obtížněji dluh splácet a z toho důvodu by chtěla zůstat a vydělávat v České republice. Za tímto účelem si však žalobkyně musí zajistit pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců na území České republiky a povolení k zaměstnání dle zákona o zaměstnanosti. Institut mezinárodní ochrany k řešení ekonomických problémů cizinců neslouží.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že soud neshledal jediný žalobní bod důvodným a ani z obsahu správního spisu nezjistil žádnou vadu řízení, k níž by byl povinen přihlídnout i bez námítky, zamítl žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 20. června 2017

Tomáš Kocourek, v.r.
soudce

Za správnost: Alena Lébllová

